

Tematem niniejszej pracy jest problematyka zbrodni „honorowych” oraz przestępstw motywowanych kulturowo. Zasadniczą część rozprawy doktorskiej obejmuje próba scharakteryzowania społecznych i kulturowych uwarunkowań zbrodni „honorowych”, a także powiązania powyższej przestępczości ze zjawiskiem migracji oraz dyskryminacji ze względu na płeć. W rozdziale pierwszym przedstawiłam więc kwestie związane z wielokulturowością społeczeństw oraz potrzebą wypracowania przez państwa określonych systemów dostosowywania się do napływających mniejszości. W tej części pracy dokonałam również analizy historii kobiet w dziejach Europy i Stanów Zjednoczonych na przestrzeni wieków, jak i sytuacji kobiet w państwach, których dominującą religią jest islam. W pierwszej części pracy podjęłam również próbę scharakteryzowania instytucji tzw. obrony przez kulturę (ang. cultural defence), która stała się rodzajem taktyki procesowej stosowanej w przypadku przestępstw, w których sprawcy powoływali się na czynniki kulturowe w celu złagodzenia bądź też wyłączenia odpowiedzialności karnej. W rozdziale drugim niniejszej pracy przybliżyłam również podstawowe cechy treści kryminologicznej zbrodni „honorowych” oraz zaprezentowałam różnice w zachodnim i tradycyjnym rozumieniu pojęcia „honor”, które mają znaczenie dla zrozumienia cech charakterystycznych tej przestępczości. Rozdział trzeci poświęciłam analizie systemów prawnych państw, w których zbrodnie „honorowe” stanowią duży problem, tj. Pakistanu, Turcji oraz Jordanii. W tej części pracy scharakteryzowałam zwłaszcza przepisy odnoszące się do zbrodni „honorowych” oraz te, które są stosowane w celu uniknięcia bądź złagodzenia odpowiedzialności dla sprawców tej przestępczości. Charakterystyka przepisów prawnych omawianych państw jest powiązana również z funkcjonującym i stosowanym tam prawem szariatu, wobec czego podjęłam również próbę charakterystyki założeń wynikających z prawa islamskiego, które mają swoje odzwierciedlenie m.in. w obowiązującym w Pakistanie „The Qisas and Diyat Act”. Rozdział czwarty poświęcony został analizie rozwiązań funkcjonujących w państwach europejskich, które określane są jako państwa wielokulturowe, tj. w Wielkiej Brytanii oraz Holandii. Omówienie ustawodawstwa karnego tych państw miało na celu wskazanie, jak dużym problemem stają się w Europie zbrodnie „honorowe” oraz pozostałe formy zaliczane do przestępstw motywowanych kulturowo, a także w jaki sposób państwa te reagują na nie. Piąty rozdział został poświęcony omówieniu problematyki dotyczącej zbrodni „honorowych” oraz przestępstw motywowanych kulturowo w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem prób powoływania się na kulturę przed polskim wymiarem sprawiedliwości, a także rozważeniu hipotetycznych stanów faktycznych, w których taka próba mogłaby zostać podjęta. W rozdziale tym przedstawiłam normy obowiązującego w Polsce prawa dotyczącego ochrony osób pochodzących z innych kultur, a także analizę akt sądowych dotyczących sprawy zabójstwa obywatelki Polski, które rozpatrywano w kategoriach zabójstwa „honorowego”. Zasadniczą część rozważań w tym rozdziale poświęciłam na próbę odpowiedzi na pytanie, czy w ramach istniejących instytucji polskiego prawa karnego istnieje przestrzeń do wykorzystania obrony przez kulturę oraz czy możliwość powoływania się na czynniki kulturowe mogłaby pojawić się na gruncie polskiego prawa karnego. Rozdział ten poświęciłam więc na analizę poszczególnych instytucji prawa karnego, które mogłyby zostać wykorzystane w celu złagodzenia bądź wyłączenia odpowiedzialności karnej sprawcy powołującego się na odmienną kulturę i pochodzenie. Istotna jest tu próba odpowiedzi na pytanie, jaką rolę czynniki kulturowe mogą mieć dla oceny przypisania sprawcy poszczególnych elementów składających się na strukturę przestępstwa w szczególności w zakresie strony podmiotowej czynu oraz winy. Rozważania te wieńczą uwagi końcowe oraz bibliografia.